

UJSÁG.

Szeged, 1849.

18-dik szám.

Márczius 7-kén.

Megjelenik hetenkint kétszer : szerdán és szombaton. — Előfizetési díj : Szegeden házhoz hordva, ugyszinté vidékre postán borítékba küldve : negyed évre 1 for. 20 krj., fél évre 2 for. 20 kr., egész évre 4 for. pengő p. — Előfizetni lehet : helyben a tudakozó intézetben és a kiadónál ; vidéken pedig a postahivatalok- és könyvárusoknál. — Mindennemű hirdetémények felvételnek ; háromszor hasábjzott sorért 2 pengő krajczár számíttatik. — Vidéki hirdetéményeket biztos alkalommal vagy bérmentve a beiktatási díjjal kérjük beküldetni.

Előfizetési felhívás.

Folyó hó végével a „Tiszavidéki ujság“ első évnegyedi folyama letelvén, — az olvasó közönséget további előfizetésre a fentebbi feltételek mellett tisztelettel felhívja

Molnár Pál,

a Tiszavidéki ujság szerkesztője s kiadója.

Vigyázzunk magunkra !

Vigyázz magadra, oh magyar nép! vakon senkiben ne bizzál, hanem saját szemeiddel tekints belé sorsodnak legtitkosabb redőibe is; és mi hazád javára válik, tedd meg híven, bátran és gyorsan.

A magyarnak, ha ősszetart, az ellenség nem árthat. A magyar népnek erején az ellenség hatalma megtörik, mint szél korbácsolta tengernek zúgó habjai a kőszirt homlokán törnek meg.

A magyart csak a magyar ronthatja meg !

Vigyázz magadra, oh magyar nép, hogy saját véreid meg ne ronghassanak !

Annak a gyerek-császárnak, a ki Bécsben, vagy isten tudja hol bujkál, népnyúzó generálisai, kik a magyar népnek zsírján híznának, nagyon is jól látják át, hogy a magyart fegyveres erővel leigáznani nem lehet, és még is hogy leigázhassák, rabba tehessék, az álnokság síma fegyvereivel dolgoznak.

Az ausztriai császárnak, ki egyszersmind magyar ki-

rály is volt, két hatalmas szövetségese van : egyik az álnokság, másik a hóhér.

Minden király, csak úgy lehet hatalmas, ha álnok és kegyetlen.

Az ausztriai uralkodó ház, mióta a világ ismeri, az álnokságot és a kegyetlenséget legbuzgóbban gyakorolta országai felett !

Háromszáz esztendő óta ezen pokol-szülte császári királyi rablóktól annyi kint szenvedett a magyar haza, hogy fájdalmas jajgatásaitól a köziklak is megrepedeznek.

Ha van igazságos isten a felhők felett, ezen szörnnyét az emberiségnek eltörli a föld színéről.

Isten által rendeltetve van a magyar arra, hogy ezen bitor ausztriai családtól a nemzeteket örökre megszabadítsa.

És a magyar ezen nagyszerű hivatását századok előtt már megértette: Bethlen, Bocskai, Tüköli, Rákóczi és többen istennek küldöttjei valának, hogy az emberiséget e fene vadtól, az ausztriai uralkodó háztól, megszabadítsák.

A magyar vitézség fegyverei már már porba sülyesztették ezen istentelen császári fajtát, de az álnokság tartotta még eddig fent.

Midőn a szorongató körülmények közt vesztét érezte, mindég békét kötött a magyarral, és hogy békét köthessen, e tekintetből a nagy tekintélyű magyarokat ígéretekkel, ajándékokkal lekenyerezte. Rákóczit legjobb barátja árulta el a német császárnak. Rákóczi megbukott, és vele együtt a magyarok szabadsága is; az áruló pedig gazdag jószágokat nyert a császártól.

A hitszegő, a szentségtörő ausztriai háznak erős támasza az álnokság. Olvassátok hazánk történeteit magatok, és győződjetek meg.

Az ausztriai császárok mindig megesküdtek arra, hogy országunknak törvényeit szentül megtartják; de minden esküjük csak ünnepélyes csalás volt.

A királyok arra használják az esküt, hogy ezen szentséges dolog által bolonddá és vakká tegyék a népet.

Az emberiség történeteiben nincsen példa reá, hogy csak egy király is megtartotta volna azt, mire megesküdött.

Minden király gyűlöli a törvényt; mert a törvény a királyok önkényét fékezi. A törvény védi a népek szabadságát; de a királyok nem tűrhetik a szabad népet. A királyok csak akkor élnek világukat, midőn a nép csúszik lábainál, mint a féreg a porban; azért is

A királyok még a pokol ördögeivel is czimborálnak, csakhogy a törvényt, a szabadságot legyilkolhassák.

Megszökött királyunk, a nehéz-nyavalyás 5-ik Ferdinánd, kiszemelte országaiban a legnagyobb gazembereket, kikről feltette, hogy jó hóhérai lesznek a magyaroknak. És pedig hóhérai legyenek azért, mert a magyar azt meri kívánni királyától, hogy azon törvényeket, melyekre megesküdt, tartsa is meg.

A kiszemelt néphóhérok, ország-csalók jól értik a nép-nyúzást, az országnymorgatást. Lengyel, Cseh és Magyarországon és az egész világ előtt ismeretes ama hóhérló ember, kinek neve Windischgrätz és ki magát hercegnek nevezi.

Az ur-istennek nincs annyi karikás-ostora, hogy ezen szörnyeteget büneiért eléggé megostoroztathassa.

Idegen országokban kibérlett csorda, mint a sáska lepte el országunkat; és a mérre megy, mindenütt a magyar vér, mely boszúért kiált, bélyegzi nyomukat.

De a császári hóhérok e hazában boldogulni nem tudnak; a hol megszállják a vidéket, ott remegnek; mert a népnek boszúló karjaitól félnek.

Ugy van. A magyar sereg egyre' másra veri a császár; gyilkosokat, kik mindenütt megfutamodnak, s futásaikban a népnek vasvillái utósó szurást adnak nekik.

A császári gyilkosok rettenetesen félnek a néptől; de hogy a népet magokra nézve ártatlanokká tehessék: tehát a népnek előjáróit álnokság útján magok részére hódítani törekednek.

És fájdalom, sok helyt elérik céljokat.

A magyar nép jó, — de sok gazember is van közte. Minden gazembernek van annyi esze, hogy a népet szép

szavakkal ámítani tudja, és a tudatlan nép hisz a szép szónak, mellynek veleje méreg.

Az ellenség a megyei és városi előjárókat szokta megvesztegetni, kik aztán a népet jégre viszik. Így történt több helyt. Sopron, Sáros, Pest megyében, a magyar tisztviselők árulták el a népet. Kecskeméten a bíró Csány János és Fejes János hozták be az ellenséget.

De te nép, te fölséges hatalom! ha nélküln illy gazlelkű előjáróidnak veszedelmes törekvését vennéd észre, ne légy néma, siket és vak: hanem eszeden légy, talpra állj, és illyeneknek vakon ne engedelmeskedjél; hanem inkább az illy árulókat ránczba szedd, és hurokra kerítsd, mert csak így mented meg magadat és hazádat.

Nem az ellenség ereje, hanem egyedül csak saját gaz véreink árulása ronthat meg minket. Azért hát, talpon legyünk!
Jeszenszki László.

G ö r g e i .

Ha évek multán a történetíró visszaemlékezendik a szabadságnak óriási küzdelmére, melly vérrrel, a legszentebbért harczoló elszánt bajnokoknak drága vérével bőven öntözé a magyar haza földjét, — számos nagy nevek közt egy első rendű csillagként ragyogand előtte egy név, és e név...Görgei neve leend.

És mig egy magyar fog lakni Magyarország földjén, szent leend az ember ki e nevet viselte, mert főkép ő menté meg e hazát; és szent leend a név; áldás özöne szálland Görgei emlékezetére...

Görgei egyike a legkitünőbb jellemekeknek, minőket a történetírat csak keveseket mutathat fel.

Benne sok olly kitünő vezéri tulajdon van egyesülve, minő különben ritkán szokott találatni.

Külsejére nézve ő ollyan, mintha apja Mars, anyja Minerva lett volna.

E daliás termet, e férfias tekintet, e nyílt magas homlok, ez átható sas szemek, e büszke vezéri járás, szóval minden...minden...oh! ha rád tekintünk imádott vezérünk, dörgő éljeneket csal ki ajkunkra a lelkesedésnek elfojthatlan szava.

Görgei! téged a magyarok istene adott nekünk, ha te velünk, ki ellenünk!...

Görgeinek hadi tapintatárul, élesen látóelméjéről meggyőző mindenkit azon retirade, melly a győri sánccokból indulva ki, Pesten át felfelé tartva, egyrészt egész a nyitrai szélekig, másrészt Léváig, egy merész féljossal menté meg bennünket az ausztriai seregek általi bekerítéstől; ez után a bányavárosokon, Liptón, a Fátra hegyén, a Szepességen és Sároson át — Hurbánt és Schlicket több ízben megverve — nyomult be Görgei Kassára, és e nevezetes pontot ismét visszaadá a hazának.

Lesznek, kik bámulandják, miként említhetem én e hadjáratot, mellyet magam is retiradenak nevezek, Görgei dicsőségére? csak azért, mert ez ugynevezett retirade menté meg hazánkat, mert e féljobb, félbal, jobbra-átbalra-át fordulatok, kanyarulatok nélkül tán végkép lesuj-

tandott bennünket Windischgräcznek a mienknél mult évben még sokkal nagyobb ereje.

Mi időt akartunk nyerni, mert ettől függé fenmaradásunk, Görgei vezetes mozdulata által elértük célunkat.

Megmutatta, és még inkább megmutatandja a következes, hogy ezen mozdulat nem téveszté el célját, mert Felső-Magyarországból folyvást csak az ellen megveretéséről értesülünk.

Mig Görgeivel — mi, kiket eltévesztett irányu, ferde politika miatt készületlenül lepett meg az ellen organizált haderejével, — mig mi hegyen völgyön, tuskön bokron keresztül marschirozva, kikerülgettük az ellenek nagyobb erővel megtámadásait, addig a Debreczen tájékn szazanként gyülvngö ujonczokból napról napra nagyobbá növekszik hadseregük, melly már is akkora, hogy tán igen rövid idő multán egy elhatározó ütközetről értesitendjük olvasóinkat, melly Windischgräcz főerejével fog kivívadni, s mellynek sikeréről biztosak lehetünk.

De készülnünk kell, éjjel és nappal, ernyedetlenül!...

Görgei férfias bátorságáru, a legnagyobb veszélyek közt is szokott hideg megfontoltságáru bizonytságot teszen mind az, ki őt látá a csata viharjainak közepete.

Görgei a hadjáratall együtt járó gyakran, igen gyakran óriási szenvedéseket utolsó közkonájaként üri; őtet meg nem ijeszti a fergeteg vadviharja, melly szemébe szórja a Kárpátok óriási bérceinek jéghideg havát.

Csak egy esetet mondok el, a sok közül.

Midőn január végefelé Körmeüztől Besztercebányára menénk, a rendkívül rosz, hasig éró hóval befedett úton, az óriási meredek hegyeken alig mászhattak az ágyúk, és a lovasság; elért bennünket az isten ostora, a Kárpátok bércein olly gyakori hóvihar; az utászok elől hányták a havat az útról, de a munka lassan folyt, már már sötétteni kezdett, a sziklagöcsökben az ágyúk, munitios és bagáziás kocsik legtöbbsze egymásután felfordult, és a mély völgybe alázuhant; két huszár- és több fotsponos ló elfagyott, ekkor mi — gyalogság — előre ereszteténk szabad szárnyainkra, és mi az irtoztató hidegtől már majd nem elfagyva, rohantunk alá az éj sötétében, óriási fenyes erdők között térdig éró számtalan hegyi patakokon, a sziklákról lehullott ködarabokban százszer is elesve, végre éjjeli 12 óraker érenk egy nyomorult bányász falut, és mi, kik a szó legteljesbb értelmében, a dörig átázva valánk — még a borjuinkban lévő ruha is csupá viz volt — mi, egyik erre, másik arra, hol egy vискó látott, minden rend nélkül bekvártélyozánk magunkat.

Óh! e nap szenvedéseit emberi toll leirni nem képes.

Óh haza! tiszteljé a honvédet, mert azt, mit ő szenved éretted, meghálálni néki ugy sem lehet soha!...

Másnap reggel megveretett a dob, és mi — kiket összeszedni még ekkor sem lehetett, annyira elesigáltak az elmúlt nap kínjai, és az éhség, mert még drága pénzért sem kaphattunk a koldus tót faluban csak egy darab árpa kenyeret is — mi egyenként és kisebb csapatokban kutyagoltunk be a csak egy órányira fekvő Beszterczére.

Itt hallók, hogy dicső vezérünk Görgei az éjet kint a zord ég alatt töltötte, mert a völgybe zuhant ágyukat felvonatá, és egy alag-utat — mellyet egy 14 öl szélességű áthághatlan hegycsücs alatt furatott — éjjelkor a levegőbe röpítették, hogy elzárja útját az ellenfél ágyuinak; — a szörnyü éjt Görgei, a fővezér, a tábornok, egy rézsut fellállított néhány deszkából készült gunyhó alatt tölté el, Gáspár ezredessel.

Igy jár ő elől a jó példával mindenkor, bár sok hadgyoccska követné példáját.

Az urfias honvédek legtöbbsze még nappal elrohant előre észrevétlenül vékony lábszáraín, és midőn mi közhonvédek

még javában fagytunk a szörnyü zivatarban — mert el nem hagyók az ágyukat engedelem előtt — addig ők már rég pihentek a városban fűtött kályha mellett.

Görgeiben még egy kitünő tulajdon van, és ez ollyan mi felette kevés vezérben található.

Ő — Napoleon és a régi francia köztársaság többi vezéreiként — nemcsak fegyverrel hat, de hat egyszersmind szóval is.

Fegyverrel hat az ellenre, szóval pedig az ész, és igazságnak veséig ható szavával katonáira, és az elámitott vagy közönyös, s ügyünket felfogni nem tudó néptömegre.

Görgei nem csak katona, ő politicus is.

Mindenütt merre járánk, a legjobb, legfelvilágosított proclamatioikat osztatá el a tót és szász nép között; a föld népevel mindenütt, még olly helyeken is, hol az Hurbánnak névtel felesketve, a legkimelöbben bántunk, mert tudta Görgei, hogy nem azt kell büntetni, ki elámitatott, ki bolonddá tétetett; hanem azt, ki a népet elámitá, bolonddá tevé.

És meg is bünteté az ámitókat kérlelhetlen szigorral.

Nem egy áruló érzé Görgei boszujának sújtó hatalmát.

Éljen Görgei! mig ő él, előre haladand minden katonája, mert elől megyen ő, és el nem hagyja őtet egy magyar is soha!

Görgeivel utolsó csepp vérig!...

(Marczius.)

Hazai hírek.

SZEGED Márcz. 7-én. — E napokban fogtak el egy levelet, mellyet Babarcezi irt Pestről Stratimirovics rácz fővezérnek, mellyben ezt biztatja, hogy ámbár a mostani szorult körülményekben a császári seregek nem segíthetik a ráczokat, de azért csak nyomuljanak előre, s nyugtalanítsák, pusztítsák a tiszavidéki magyar népet, hogy így a Pest körül lévő magyar tábornok támogatassák. — Tegnap huszáraink hoztak be Szöreg környékéről egy magyar-nemet szerkezteli iratot, mellyben a Szegeden s egyebütt lévő menekültek felszólítatnak a visszatérésre, s minden bántalom ellen biztosítatnak, csakhogy a császárnak hívei, s a rácz nemzetnek barátjai legyenek, mert ők nem a magyar nép ellen folytatják a harcot, hanem egyedül a magyar lázadók ellen — értvén a magyar kormány tagjait. — Szinte tegnap reggel Martonosnál lévő előreinkkel a kanizsai ráczok kezét fogva s csokolódzva barátokoztak; este pedig ugyanazon kanizsai ráczok Szabadka ellen a bajmoki ráczoknak segítséget küldöttek, — de a horgosiak jól ismervén a judási csókok őszinteségét, őket gondos őrszemmel kísérték, s jókor elejök vágta. Az illyen ellenséggel azután érdemes tovább is parlamentirozni!

Párnap óta a legedesebb vágyak és remények közt élünk. Lenkeinek és Gaal Lászlónak közelében ki ne érezné magát jobban! — A hir, hogy hadseregünk már Budapest alatt, vagy épen benn Pesten lenne, — felvillanyozta a megszibasztott kedélyeket, s a legélénkebb mozgásba hozta az utczákon s vendéglőkben hemzsegő sokaságot. Még zenészeink hangszerei is felszabadultak a tilalom nyomasztó bilincsei alól. S bár még eddig a pesti örömhírek nem valósultak, de valósníok kell; e részben minket rendíthetlen hit táplál. Aztán ha Windischgräcznek Pestre bevonulását az ármány-költötte rem-hír több nappal korábban hirdetni tudta: miért ne kecsgetnök mi magunkat a keresve keresett jó hírrel, hogy a mienk néhány nap mulva ugy is be kell következni, seregünk már Pestre bevonult legyen! A magyar hadsereg Pest vidékén egy hatalmas tábornok

egyesült, s e napokban az öldöntő csatát vívja. Száz meg száz ágyu moraja dörög az ég felé boszuért, véres boszuért az emberiség érzelmeiből kivetkezett nép-gyilkosok ellen. Kossuth a mi megváltónk jónak látta egykét napra a táborba menni. — Férfiak, nők, gyermekek! boruljatok térdre, s fohászodjatok a seregek urához a magyar fegyver diadaláért!

ARAD a várban tanyázó császári vérkopók által éjjel nappal nyugtalanítatik. A rablóknak multkori betörésök alkalmával seregünknel tapasztalt gyanus és rendetlen viselkedés miatt több tisztjeink vizsgálat alá kerültek. Az alkalommal a folytonos hátravonulási parancs ellenére, a derék A sztalos százados kezébe ragadva a zászlót, s embereit elszántásra buzdítva visszafordult a már rablással foglalkozó ráczok ellen, kiket a többiek segítségével iszonyu mészárlás után rútul visszaűzött. Gaal Miklós tábornok Debreczenbe hivatott fel, helyébe Damjanics táborából ide rendelt Kis Pál ezredesnek adatott át a parancsnokság. — Bizonyos Mihálovics máskép Miskuláncz nevű rácz ügyvéd elfogatott, azon váddal terheltetvén, hogy a betört ráczoknak ő mutogatta és jelelte ki a tehetős magyarok lakásait. — Febr. 27-én éjjel a várbeliek nem tudni mi okból a külső sánczokra kijöttek, mit a mieink észrevéven reájok ágyuztak; erre a várbeliek éjféli után egy óráig borzasztó ágyulövéseket tettek, hir szerint azon okból, mivel a mieink egyet a várbeli tisztek közül lelőttek. Több épületben okozott tetemes káron kívül az unitus templom egy része összeromboltatott. A város népe egész éjt a legnagyobb rettegés közt virasztotta át. — Febr. 28-án délutáni 2 órától 5-ig szakadatlanul bombáztatott a város; egy ház a nagy utcán egészen romba döntetett, egy nő áldozatul; esett de miután tüzeink által 2 ellenséges ágyu leszereltetett, kénytelenek voltak a várbeliek felhagyni az ágyúzással. — Marc. 1-jén délutáni 3 és 5 óra közt a várbeliek ismét megtisztelték városunkat mintegy 50 bombalövéssel, de minden nagyobb sérülés nélkül. — Az ellenség nagy része Új-Arad környékéről visszahúzódt; ugy hallatszik, hogy Erdélybe Puchnernek is segítség küldetett. Azonban Erdélyből érkezett több huszár Puchnernek tökéletes megverését és Szeben bevételét körülményesen hirdetik; de hivatalosan még tudósítva nem vagyunk. — Ugy halljuk, hogy Szegeden a ráczok ügyök kiegyenlítésén alkudoznak gr. Batthyány Kázmérral, és hogy a magyar nép ezen megütközik. Azonban jól megkelletik jegyezniük, hogy mi nem nép ellen viv-

jük a függetlenségi harczot, hanem azok ellen, kik a békes és egyetértő népeket egymás ellen felbőszítették, és azért ha az elámitott és félrevezetett bűnbánó rácz néppel a dolgot tisztába hozhatnók, örömet feleldhetnók a boszút, — annyival inkább, mert a boszú nem azon ráczokat érné, kik az embertelen dülásnak indító okai, hanem olyanokat, kik épen kevésbé részeseek. Mind az által addig is ében legyünk, mert az ármány minden módot, minden eszközt felhasznál ellenünkben. — Nálunk a naponkinti szigoru fegyver-gyakorlaton kívül más hadi mozgalmak nem mutatkoznak; csak az időnkinti ágyulövések nyilvánítják harczias életünket. — A ráczok egész Bánságban egyetértőleg működnek; mi pedig mind ez ideig különválva: holott az aradi és szegedi tábor sikerrel csak ugy működhetnék, ha egymással szakadatlan közlekedésben állanának, minék azonban mind ez ideig semmi jelenségét nem látjuk. — Debreczenből hozzánk érkezett hir szerint Fábri czimeres püspököt visszaküldik Szegedre, hogy ott akasztassék fel. — Lippára a szerb-parancsnokság szigoru rendeletet küldött, hogy minden ügy rácz nyelven tárgyalassék, és kezeltesék; utána egypár napra Temesvárról ugyan oda még szigorúbb parancs küldetett, hogy minden magyarul tárgyalassék; — fogásból történt-e ez, vagy mi okból? nem tudni: de valóság; mi ügyünknek semmi esetre nem ártat.

SZABADKÁT a ráczok folyó hó 4-én este, és 5-én reggel megtámadták, de lakoltak is érte. A csatában elesett közülök 150 ember, vesztettek sok lovat, 3 ágyút, 3 löporos társzerkeret, számos sebesültjeiket nem is számítva. A mi veszteségünk 25—30 ember. — A katonaságon kívül részt vettek a csatában a szabadkai nemzetőrök és ott táborozó mozgó-csapatok, kik szinte vitézül segítették kivívni a győzelmet. — Erősen hiszik a lelkes szabadkaiak, hogy ez csak előcsatája a jövendő győzelemnek; mert hol a vezér iránti bizalom, fegyelem és egyetértés uralkodik, ott a harczter mindenkor a diadal mezeje. — Jövő alkalommal a részleteket bővebben közlendjük.

SZOLNOK ismét kezünkben van! Damjanich és Vecsey tábornokok e hó 4-én Szolnokot megtámadták, és sánczai daczára szerencsésen bevették, az ellenséget pedig Abony felé folytonosan üzik.

H I R D E T É S E K.

A jakabszállási pusztára

500 darab szarvas-marha és 2000 darab birka nyaralóra és teletőre elfogadtatik. Bővebben értekezhetni személyesen, vagy levél által Draskovits Jánosnál Csongrádon.

(2—3)

Fegyver-vásárlás.

A ki az álladalom részére löfegyvert szuronnal vagy a nélkül is, ugy pisztolyokat, kardokat, kész pénzért azonnali lefizetés mellett illendő áron el akar adni, küldje azokat a várba, reggeli 9-től 12-ig, délután 3-tól 5-ig Strauch századoshoz, mint ki azoknak bevásárlására a 4-ik hadmegye által megbizva van. — Szegeden febr. hó 24-én 1849.

Puskás Ferencz s. k.
őrnagy.

Herczl Fülöp, orvos- és sebész-tanár, szemész stb.

Szeged városa tisztelt lakosainak orvos gyakorlati segedelmét és tanácsát alázatosan ajánlja.

Lakik a Szabad-sajtó- (Cezelött Fekete-sas) utcában, Budaféle házban, Mártius 15-dike átellenében. Hon találhaló reggel 8 óráig, — délután 2-től 4-ig. — Szegényeknek ingyen szolgál tanácsával

(2—3)

Toth János kereskedésében Szegeden,

Vas-áruccikkék s különféle ékszeren kívül: Havannah és belföldi szivarok török és belföldi dohány különféle nemei eredeti minőségben s jutányos áron kaphatók.